N°. 80 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS- BLAD,

4 April.

Frankrijk.

PARIJS, den 1sten April.

Men verzekert op nieuw, dat de heer *Sebastiani* eerlang in den post van fransch gezant te Londen zal vervangen worden. De noodzakelijkheid daarvan zou te eerder gevoeld zijn, uit hoofde van de onderhandelingen die thans te Londen tusschen de gezanten der groote mogendheden in de Hollandsch-belgische aangelegenheden plaats hebben.

— Men had verwacht dat de heer *Passy* gisteren in de kamer van afgevaardigden zijn rapport over het voorstel van den heer *Gouin* zoude gelezen hebben. Het *Journal des Débats* vermeldt, dat nieuwe wijzigingen eene vertraging in den arbeid hebben veroorzaakt, maar dat het rapport in de zitting van morgen zal worden uitgebragt.

— De Koningin en de hertog en hertogin van Wurtemberg zullen zich in de eerste dagen dezer week naar Brussel begeven. H. M. wordt tegen de helft der maand terug verwacht.

— De graaf *Flahaut* heeft gisteren avond een bijzonder gehoor bij den Koning gehad. Men wil thans dat deze met de buitengewone zending naar Londen zal belast worden.

— Sedert de crisis van het vorig jaar ten opzigte van de spaarbanken, zijn de stortingen altijd vermeerderd, zelfs gedurende de strengste koude van den afgeloopenen winter. Het montant der in dezelve gelegde sommen bedraagt thans over het geheele rijk genomen, wel een derde meer, dan het bedrag was voor zich de gezegde crisis openbaarde.

— De nieuwe fransche gezant in Spanje, de hertog *van Fezensac*, zal niet voor de maand mei naar Madrid afreisen.

— Berigten uit Algiers tot den 24sten maart melden dat de gouverneur-generaal een togt gedaan had in het stigtelijk tot aan Kara Mostaphia, op 10 uren afstands van Algiers. De generaal *Rulhiere* stond gereed om met een deel troepen op marsch te gaan, ter bezetting van Belida en Coleah, maar het slechte weder had zulks nog verhinderd.

In de provincie Oran had de generaal *Rapatel* een togt gedaan tot Nio Amado, het westelijkste punt van het gebied aan dien kant. — In de haven van Algiers heerscht veel drukte door de aankomst van schepen uit Toulon, troepen, materieel, enz. overbrengende. — Oran was in den laatsten tijd zeer veranderd en had gehuld het voorkomen van eene Europesche stad gekregen.

— De bijzondere berigten uit Madrid van den 24sten spreken nog over het ontwerp van leening, waarvoor de ministers de toestemming aan de kamer hebben gevraagd. In de tegenwoordige omstandigheden meent men, dat eene leening meer zou afdoen dan twintig bulletins van behaalde overwinningen. De beurs te Madrid die sedert lange kwijnend was, heeft op het berigt van het ministerieel ontwerp meer levendigheid bekomen, dan na de aankondiging der voordeelen op *Jane, Tallada* en *Cabanero* behaald. Naar sommigen, leed het geen twijfel, of de groote meerderheid der cortes zou voor het ontwerp stemmen; zoo de ministers dan van de middelen die zij in handen kregen, een gepast gebruik wisten te maken en de generaals hunne pogingen ondersteunden, had men, volgens deze lieden, niet voor den uitslag van den strijd te vreezen.

— Volgens berigten uit Smyrna van den 1sten Maart had de vice admiraal *Gallois* op bevel van den fransche gezant te Konstantinopel, admiraal *Roussin*, twee brikken afgezonden om de Egyptische eskaderonge te observeren. Het turksch fregat *Annilah*, dat in de wateren van Smyrna lag, had in last gekregen om naar de Syrische kust te stevenen. Vele geruchten hadden zich daarop verbreid.

— Heden, uit hoofde van den Zondag, geene fonds-notering.

Nederlanden.

BREDA, den 3den April.

Heden morgen is in onze vesting aangekomen Z. K. H. de Erfprins *van Oranje*, vergezeld van hoogstdeszelfs adjudant den majoor *Duijcker*, en den kapitein van den algemeenen staf *'s Jacob de Normandie*. Z. K. H. heeft een bezoek bij den opperbevelhebber onzer vesting Z. Exc. den generaal *Chassé* afgelegd, alsmede bij Z. Exc. den luitenant-generaal *van Geen* bij wien hoogstdezelve een dinnertje heeft gebruikt, waarna de Prins naar Etten is vertrokken, om aldaar, in hoogstdeszelfs betrekking als generaal-majoor, aan de eerste brigade der eerste divisie, het in den omtrek van genoemd dorp gekantonneerde bataillon jagers te inspecteren en daarna zich naar Bergen-op-Zoom te begeven, ten einde de in die vesting garnizoen houdende bataillons der 8ste afdeeling infanterie, tot zijne brigade behoorende, insgelijks in oogenschouw te nemen. Donderdag morgen wordt Z. K. H. door deze vesting teruggewacht.

In de zitting der Tweede Kamer van gisteren zijn na de lezing en goedkeuring der notulen van de jongste openbare zitting, gelezen de notulen van het laatst gehouden geheim committé, waarna de voorzitter zegt: » dat hij van wege den Koning is gemagtigd, » H. E. M. te verklaren, dat er thans geene zwarigheid meer bestaat, dat het geheim, opgelegd bij gelegenheid der laatste » staatkundige mededeeling in geheim committé, ophoude, ten » aanzien der magtiging, aan den Nederlandschen plenipotentiaris » te Londen gezonden tot teekening der 24 Artikelen met de gemagtigden, der vijf mogendheden, in conferentie aldaar vereenigd; » en van de strekking der daarmede overeenstemmende aan de » Londensche conferentie gerigte Nota."

De heer *Freta* vraagt of die Nota nu niet behoort te worden gedrukt.

De voorzitter zegt, dat hij slechts magtiging heeft, om voormelde verklaring te doen.

Wordt gelezen eene missive van Z. Exc. den minister secretaris van staat, vermeldende de toetreding van de vrije stad Frankfort, tot het traktaat van scheepvaart tusschen Pruissen en Nederland gesloten.

Een ingekomen verzoekschrift wordt aan de commissie verzonden.

Men gaat over tot de beraadslaging over het aanhangige ontwerp van wet, tot het doen van voorschotten, ter uitvoering van verschillende *groote werken*.

De heer *van Swinderen* wenschte, dat deze geheele voordragt zijne toestemming kon erlangen, doch de wijze en de tijd waarop dezelve is gedaan, leveren hem te vele bezwaren op, dan dat hij er zijne goedkeuring aan kunne hechten. Hij acht de tijd nog niet gekomen, om zulke groote werken, als de aanleg van ijzerbanen en het droogmaken van het Haarlemmermeer, immers op 's Rijks kosten, tot stand te brengen. Daarenboven acht hij het niet raadzaam tot volvoering van die werken fondsen te bezigen, die tot andere einden zijn bestemd. Hij vreest dat hieruit nieuwe financiele verwikkelingen zouden voortvloeijen. Overigens hadden de maatregelen in afzonderlijke ontwerpen van wet dienen te worden voorgedragen. De ijzerbaan zou slechts dan waarlijk nuttig voor den handel zijn, indien zij aan het buitenland wierd aangesloten, en men heeft reden om het er voor te houden, dat voor alsnog daartoe geen uitzigt bestaat. Hij meent, dat de belangen van den handel beter bevorderd zouden worden, indien men eene ijzerbaan aanlegde van de hoofdstad naar Amersfoort, en zich aldaar in twee takken verdeelende, waarvan er een over Arnhem naar Duisseldorf, de ander langs de Zuiderzee naar de Hanoversche grenzen zou loopen. De tegenwoordig voorgeslagen zijtak van Rotterdam naar Utrecht acht hij nutteloos. Hij vereenigt zich met het hieromtrent door de kamer van koophandel te Rotterdam geuit gevoelen. Hij is in het afgetrokkene niet tegen alle spoorwegen, maar niet op den voorgeslagen voet.

Wat het droogmaken van het Haarlemmermeer betreft, meent hij, dat dit niet uit het oogpunt van het algemeen belang kan worden beschouwd, en dat de zwarigheden daartegen niet voldoende door de regering zijn uit den weg geruimd.

De heer *Donker Curtius* houdt het er voor, dat men spoorwegen niet mag afkeuren, louter omdat dezelve eene nieuwigheid zijn; dit ware bekrompenheid van geest; doch men moet het standpunt, waarop men zich bevindt, in aanmerking nemen. Men dient na te gaan of Engelschen, Franschen, Belgen op dat standpunt geplaatst zijn, als wij, en of wij gelijke behoeften hebben aan spoorwegen, en gelijke vooruitzigten om er voordeel uit te trekken. De spreker gelooft het niet. Ons land is van kleinen omgang, en ieder dien het lust, kan in weinige dagen van den eenen uiterste tot den anderen reizen. De meerdere spoed zal geen merkelijk gemak bij ons te weeg brengen. Wij hebben talrijke wegen, stroomen en kanalen, ons land is er in alle rigtingen van doorsneden, hetgeen elders niet aldus het geval is. Bovendien moeten bij ons de spoorwegen meestal op lage gronden gelegd worden, en moeten loopen door spreken, blootgesteld aan periodieke overstroomingen, omstandigheden, die elders niet of niet in die mate bestaan. Al verder zijn elders ijzer en steenkolen inheemsch. Hij acht zich in die gronden niet overtuigd, dat wij veilig den ouden weg kunnen verlaten, om, met opoffering van vele millioenen, een niet zeer ingewikkelde financiele operatie, ijzerbanen aan te leggen. Hetzelfde der vrachten langs den spoorweg van Amsterdam naar Antwerpen op het dubbel, en langs dien van Rotterdam naar Arnhem te min dan het drievoudige van de tegenwoordige vrachten moeten geteld

worden. De spreker meent, dat bij het berekenen van het aantal personen, hetwelk van de spoorwegen zou gebruik maken, een te overdreven maatstaf is gevolgd. Ook hij is stellig van gedachte, dat men bovenal nopens de aansluiting aan Pruissen moest verzekerd zijn. De staats-commissie, op wiens voordragt de maatregel der spoorwegen is voorgesteld, was mede tegen den zijtak van Amsterdam naar Rotterdam.

Over de droogmaking van het Haarlemmermeer denkt hij minder ongunstig, maar het oogenblik komt hem daartoe ontijdig voor; hij zal dan ook Z. M. eerbiedig verzoeken de voordragt in nadere overweging te nemen.

De heer *Romme* is volstrekt niet gestemd tegen het aanleggen van de ijzerbanen en het droogmaken van een groote plas in Holland; hij meent dat de welvaart des lands daardoor zal worden bevorderd, en op zich zelve het aanleggen van een ijzeren weg de soort van *barriere* zou doen ophouden, welke zich hoe langs zoo meer tusschen ons en Europa zou daarstellen. Hij brengt dan ook gaarne hulde aan de beginselen, welke de regering tot het voorstellen van deze ondernemingen gedreven hebben, maar uit zijne bevreemding dat voor de bevordering der aanneming van dezelve zoo weinig gedaan is. Openingen en stappen van verschillenden aard waren daartoe noodig geweest. Voornamelijk behooren daartoe aansluiting aan Pruissen, het maken van juiste berekeningen, enz. Dit alles daargelaten, zoo levert de aard der fondsen, waardoor deze ondernemingen zouden bestreden worden, hem een hinderpaal op om de voordragt goed te keuren. Wantrouwen en discrediet zouden uit de financiele verwikkelingen, hiervoor te weeg gebragt, kunnen voortspruiten.

De heer *Luzac* voegt zich ten aanzien van de spoorwegen, aan hetgeen de heer *Donker Curtius* deswege gezegd heeft. Nopens de droogmaking van het Haarlemmermeer, gelooft hij, dat het beter ware eerst na de schikking van onze staats-aangelegenheden zulke groote werken op het touw te zetten. Hij hoopt eene gunstige en spoedige beslissing der bedoelde aangelegenheden; doch, wanneer eens, door eene of andere omstandigheid, welke geen mensch voorzien kon, die schikking niet zoo dra tot stand kwam, wat zou er dan van al onze groote ondernemingen worden? Wij moeten behoedzaam te werk gaan, vooral in de soort van crisis, waarin wij met de beste gezindheden, nopens onze buitenlandsche aangelegenheden geplaatst zijn. Spoedig zal het echter moeten blijken, welken keer die zullen nemen, en dan zullen wij weten, waaraan wij ons ten aanzien van verbetering enz. van inwendige inrigtingen, te houden hebben.

Wat de zaak van de droogmaking van het Haarl. meer zelf betreft, betwijfelt hij, of die onderneming wel zoo onvermijdelijk noodzakelijk zij, als men thans beweert. In 1600 en 1700 werden er reeds werken geschreven, waarin die onvermijdelijkheid, met schoone kleuren, afgeschetst werd. Wij zijn nu eene eeuw verder gekomen; en de gentle vrees heeft zich tot nog toe zeker niet in die mate verwezenlijkt, als men het vroeger voorstelde. De spreker brengt vele geschiedkundige bijdragen bij, ten bewooge, dat het rijk ook geen regt heeft, om, althans zonder schadevergoeding, het zoogenaamde Haarlemmermeer droog te maken. Een groot deel van dat meer is door *Willem I* aan de stad Leiden verkocht.

De spreker leest den koopbrief desweges voor, voorkomende in het werk van *v. Mieris*. De kooppenningen zijn daarvan ook voldaan, blijkens quitantie van 1584, achter de acte gevoegd. De regeering houdt het dan ook strijdig met de grondwet om de stad Leiden van de vrucht van dien verkoop, het eigendom van de visscherij, te onteigenen. Nog tot den huidigen dag is een lid van den raad belast met het toezigt over de vroedvisscherij; wat meer is, de stad Leiden verpacht nog jaarlijks het regt tot baggering in het geheele thans zoogenaamde Haarlemmermeer. Het blijkt dus, dat Leiden wel degelijk, feitelijk zoo wel als regtens, in het bezit van genoegzaam geheel dat meer is. Intusschen is noch die stad, noch het Hoogheemraadschap van Rijnland in het minste over de groote onderneming gehoord. Dat collegie heeft meer dan 6 eeuwen haar uitgestrekt district beheerd, en is met de krachtigste privilegien voorzien; het heeft eene allergewigtigst waterbeheer, de superintendantie over het geheele meer, en ook over de groote sluizen te Katwijk, die men ook al verbeteren wil. En toch heeft men dat collegie niet gekend! Het is schoon, zegt de spreker, zich een wijden plas, in weligé landsdouwen in zijne verbeelding herschapen te zien; geheel Rijnland zou het wenschen, als dit met het welbegrepen algemeen belang, hoedanig het zulks alleen voorstelt, was overeen te brengen; doch de vraag is, of hier alles met stoom zal kunnen bedwongen worden, of de invloed van de veranderde dijkoozing, vooral voor de lage landen achter den Rijndijk, niet nadeelig op die landen zal werken. Na vier eeuwen, met opoffering van millioenen schats, werden de schoone sluizen bij Katwijk aangelegd; doch wat is daardoor bewezen? dat de schoone theorie gefaald heeft; bij het gemis van voorzuiwende kracht, veelal op ons terrein, zullen zoodanige kanalen hier te lande van zelve dat nut niet kunnen aanbrengen, hetwelk men er van verwacht. De spreker vreest dan ook, dat de onderwerpelijke onderneming niet dat nut zal hebben dat men zich voorstelt. Hij acht ook de tot uitvoering van deze zaak voorgestelde fondsen te gering geraamd, en ducht dat er onvoorziene gebeurtenissen zullen voorkomen, die de kosten veel hooger zullen opvoeren. De berekening der opbrengst van het drooggemaakte land is niet gegrond op de ondervinding; de geschiedenis leert, dat eerst de derde generatie voordeelen van de droogmakingen erlangt. Overigens is hij stellig tegen de aanwending van de tot een bepaald doel toegestane gelden tot een ander oogmerk.

De heer *Frets* deelt het gevoelen van den heer *Donker-Curtius*, nopens de spoorwegen; ook hij is niet tegen die wegen op zichzelve, doch meent dat onze ligging moet in het oog gehouden worden. Hij ziet in de voordragt eigenlijk niet anders, dan de verplaatsing van een deel van de lossingen, die in Amsterdam en Rotterdam plaats hebben naar Arnhem. In Rotterdam is men niet zeer bevreesd voor nadeel uit gemis van spoorwegen, en wel wegens het bezit van den stroom voor die stad. Men meent aldaar, dat men thans iets minder snel, maar zekerder gaat, althans zoo vele millioenen niet behoeft te koste te leggen. Hij had wel eens hooren aanvoeren, dat de stoomsleepdienst langs de Maas eene begunstiging voor Rotterdam zou zijn; doch dit is bloot eene vervulling van eene overeenkomst, en levert ook geene begunstiging op, die, om het zoo eens uit te drukken, eene compensatie voor den Amsterdamschen Rijnhandel zou wettigen, door middel van den spoorweg. — Ten aanzien van het droogmaken van het Haarlemmermeer, is hij niet overtuigd, dat de angstvalligheid, wegens het onvermijdelijk noodzakelijke daarvan, en het [illegible] grond is. — Men heeft ten onregte met de [illegible] de buitengewone begrooting in verband gebragt. De spreker meent, dat, indien er geene of geene genoegzame middelen aanwezig waren, tot bestrijding van die eenpariglijk aangenomene begrooting, de Staten-Generaal en de natie niet zouden huiveren die som te vullen.

(Plaatsgebrek belet ons de zitting heden in haar geheel te geven. Nadat nog eenige leden gesproken hadden en de minister van financien het woord tot verdediging van het ontwerp had gevoerd, worden de beraadslagingen gesloten en wordt het ontwerp in omvraag gebragt. 46 leden verklaren zich *tegen* en slechts 2 *voor* het ontwerp, hetwelk derhalve niet is aangenomen. Z. M. zal eerbiedig worden verzocht het ontwerp in nadere overweging te nemen.

Voor het ontwerp hebben gestemd de heeren *Beelaerts* en *Wents*.

De vergadering is vervolgens tot nadere bijeenroeping gescheiden.)

— Uit Amsterdam wordt gemeld, dat men het bezoek van Z. M. in de hoofdstad, dit jaar tegen den 24sten dezer te gemoet ziet.

— In den *Avondbode* van heden leest men: » Wij weten van goeder hand, dat, welke ook de berigten en gevoelens zijn, die de buitenlandsche dagbladen, elk naar zijne kleur, mededeelen en die bij den lezer het vermoeden zouden kunnen opwekken, alsof omtrent de denkwijze der conferentie te Londen aan dezen of genen bereids iets kenbaar zou zijn geworden, [illegible] zekers omtrent de houding der conferentie met [illegible] tot de bekende 24 artikelen is uitgelekt." Hetzelve blad [illegible] eene bijzondere [illegible] uit Londen van den [illegible], die tot bevestiging van die meening moet strekken.

Het hof van assises der provincie Brabant heeft zich gisteren belast gehouden met de zaak van den uitgever der *Lynx*, van der Plas en van de twee in de zaak betrokkene boekdrukkers *Rijneveld* en *Grégoire*. De zitting van gisteren verstrekt hoofdzakelijk met de voorlezing van de acte van beschuldiging.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (2 *April*) waren genoteerd, Belg. 101½; O. Met. 106⅝; Sp. Ardoin 19⅛, 3/4 uitkomend 6; Nap. r. 93⅝; Rom. L. 100⅜; Cartif. te Antwerpen [illegible] Luxe. 72¼. — Wissel op Amst. en Rott. ¼ pCt. pap. verl.

Ter Amsterdamsche Beurs van gisteren (2 *April*) waren genoteerd: Ned. Werk. Schuld 2½ pCt. 54⅝, ¾, ⅝; ditto 5 pCt. 101⅜, ½; Kansbil. 25⅝, ½, ⅜; Amort. Syndik. 4½ pCt. 95⅝, ⅜; ditto 5½ pCt. 79 11/16, ¾; Handelm. 183¾, ½, 184, 183⅞; O. Indie 5 pCt. 100; Ardoins 85 ℔ 19 5/16, ¼, 5/16; Columb. 20⅝, 1/16. Russ. 79.

*** Heden beviel van een welgeschapen ZOON FLORENCE VAN DE WALLE, gelukkig Echtgenoot zijn

BREDA, 1. DE PETIT.
1. April 1838.

Eenige Kennisgeving.

*** Men verlangt op aannemelijke voorwaarden, eene JUFVROUW, welke in staat is alles te kunnen maken wat tot het MODEWERK behoort. Men adresseere zich, *franco*, onder Letter W., aan het Bureau dezer Courant.

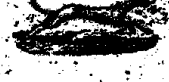

GESTAMST, een PÄTRIJSHOND, oud [illegible] met strakgeborstelden [illegible] Hoog op den Neus, ter regterzijde van [illegible] Plek, eenigzins langharig.

Die dezelve, thans in bezit heeft, of daarvan eenig narigt weet te geven, wordt verzocht zich bij den Eigenaar, den 2den Luitenant der Artillerie BURGHGRAEF, in garnizoen te *Breda*, te vervoegen.

*** De Ondergeteekende brengt bij deze ter kennis, dat bij hem is ontvangen een schoon Assortiment van Pendules, Spiegels, Behangsel-Papier, Mahonie- en Eiken Meubelen; alle naar den laatsten smaak. Een ieder kan verzekerd zijn van een goede en civiele Bediening.

P. HEYMANS,
Groote Markt.

BREDA bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.